

Päiväys
30.10.2024

Diaarinumero
1284/03.04.04.04.23/2022

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

30.10.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **6.11.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 30.10.2024 nro 1491/2024, valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa, yhteislupa kalliokiviaineksen ottoon sekä kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen ym. Nokia.

Luvan hakijat

Suomen Maa ja Kivi Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **30.10.2024 – 9.12.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **9.12.2024**.

30.10.2024

Dnro 1284/03.04.04.04.23/2022

Asia	Valitus maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa
Valittajat	Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry, Kyrön luonto ry ja Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
Luvan hakija	Suomen Maa ja Kivi Oy

Asian aikaisemmat vaiheet

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on 23.4.2018 päätöksellään 18.4.2018 § 46 myöntänyt Suomen Maa ja Kivi Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan kiviaineksen ottamiseen sekä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kivenlouhintaan, murskaamiseen ja pilaantumattomien ylijäämämaiden vastaanottoon Nokialla sijaitseville kiinteistöille 536-402-1-88 Leukavahanmetsä ja 536-402-2-16 Heikkilän metsä.

Päätöksestä on valitettu ja Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 11.5.2020 nro 20/0031/1 kumonnut rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen ja palauttanut asian rakennus- ja ympäristölautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Päätös, josta valitetaan

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta 23.9.2022 (21.9.2022 § 64)

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on myöntänyt Suomen Maa ja Kivi Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan kiviaineksen ottamiseen sekä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen luvan kivenlouhintaan, murskaamiseen ja pilaantumattomien ylijäämämaiden vastaanottoon kiinteistöillä 536-402-1-88 Leukavahanmetsä ja 536-402-2-16 Heikkilän metsä. Hakemuksessa esitetyn sekä alla olevien lupamääräysten lisäksi on noudatettava, mitä valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 määrätään. Hakijalle on myönnetty lupa aloittaa toiminta ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuloa. Lupa on voimassa kymmenen vuotta sen lainvoimaiseksi tulosta.

Ennen ottamistoimintaan ryhtymistä hakijan on asetettava kunnan hyväksymä, suuruudeltaan 97 500 € vakuus töiden suorittamisesta ja toiminnan päättymisestä aiheutuvista jälkihoitotoimenpiteistä ja alueen maisemoinnista.

Päätös sisältää lupamääräykset 1–27, joista lupamääräykset 3–4, 6–14 ja 16–22 kuuluvat seuraavasti:

Yleiset määräykset

3. Kallioainesten ottamista ei saa ulottaa 2 metriä lähemmäksi havaittua ylintä pohjavedenpintaa. Mikäli kallio osoittautuu halkeamia ja ruhjeita käsittäväksi, tulee suojakerrosvahvuuden olla 4 metriä.

4. Louhinta-alueelta poistettava pintamaakerros on varastoitava alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Ennenaikaista pintamaan ja puuston poistamista on vältettävä. Pintamaat on käytettävä alueen maisemointiin ottamistoiminnan aikana ja sen loputtua taikka vietävä sellaiseen vastaanottoaikaan, jolla on lupa vastaanottaa ko. maa-aineksia.

Toiminta-ajat

6. Kallioainesten louhintaa (poraaminen, räjäytykset ja rikotus) saa suorittaa vain 15.8.–15.4. välisenä aikana arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Murskausta alueella saa suorittaa ympäri vuoden arkipäivisin maanantaista perjantaihin. Kuormausta, kuljetuksia ja ylijäämämaan vastaanottoa alueella saa suorittaa ympäri vuoden maanantaista lauantaihin.

Sallitut vuorokautiset toiminta-ajat toiminnoittain ovat seuraavat:

Poraaminen klo 7.00–22.00

Räjäytykset klo 8.00–18.00

Rikotus klo 8.00–18.00

Murskaus klo 7.00–22.00

Kuormausta ja kuljetus sekä ylijäämämaiden vastaanotto klo 6.00–22.00 (ma – pe) ja klo 7.00–18.00 (la).

Melu ja tärinä

7. Toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

8. Luvan haltijan on tarvittaessa Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön määräyksestä yksin tai yhteistyössä muiden alueen ympäristölupavelvollisten toimintojen kanssa mitattava melutasoja lähimpien häiriintyvien asuntojen tai loma-asuntojen piha-alueilla sekä Kaakkurijärvien Natura 2000 -alueella.

9. Räjäytysten aiheuttama tärinä ei saa aiheuttaa ympäristön rakennusten ja rakennelmien vaurioitumista eikä muuta haittaa alueen toiminnoille. Luvan haltijan on tarvittaessa Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön määräyksestä mitattava louhinnasta aiheutuvaa tärinää vähintään lähimmässä häiriintyvässä kohteessa (Jyräkallio 536-405-0001-0041).

Ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittaminen

10. Toiminnassa käytettävän kevyen polttoöljyn rikkipitoisuus saa olla enintään 0,10 painoprosenttia ja raskaan polttoöljyn rikkipitoisuus enintään 1,0 painoprosenttia.

11. Luvan haltijan on tarvittaessa Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikön määräyksestä mitattava hengitettävien hiukkasten (PM10) leijumaa lähimpien häiriintyvien asuntojen tai loma-asuntojen piha-alueilla sekä Kaakkurijärvien Natura 2000 -alueella.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

12. Toiminnasta ei saa aiheutua pohja- tai pintavesien eikä maaperän pilaantumista. Työkoneiden huolto- ja tankkauspaikat sekä kemikaalien ja polttoaineiden varastointipaikat on suojattava siten, ettei maaperään voi valua haitallisia aineita. Kemikaali- ja polttoainesäiliöt on pidettävä lukittuina. Erilliset kemikaaleja ja polttonesteitä sisältävät tynnyrit on sijoitettava lukittuun tilaan tai aitaukseen.

Polttoaineiden varastointisäiliöiden on täytettävä voimassa olevan lainsäädännön sekä SFS-standardin mukaiset vaatimukset. Polttoainesäiliöt tulee suojata riittävin törmäysestein.

Mahdollinen erillinen sähköntuotantoyksikkö tulee sijoittaa siten, että se on sateelta suojassa. Lisäksi se tulee sijoittaa suoja-altaaseen, johon tulee mahtua koko polttoainesäiliön tilavuus.

13. Alueella saa tehdä vain niitä huolto- ja korjaustoimenpiteitä, jotka ovat laitoksen normaalin toiminnan kannalta tarpeellisia. Huoltotoimissa on käytettävä imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, joilla estetään haitallisten aineiden pääsy maaperään. Muut koneiden pesu- tai huoltotoimenpiteet ottoalueella on kielletty.

Jäte- ja hulevedet

14. Toiminta-alueen hulevedet on koottava yhteen hallitusti ja esikäsiteltävä hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaisesti kahdessa selkeytysaltaassa ennen niiden johtamista alueelta. Hulevesien käsittely toiminta-alueella tulee suunnitella siten, että hulevesien pääsy toiminta-alueen ulkopuolelle esim. vahinkotilanteessa voidaan tarvittaessa estää. Selkeytysaltaat on mitoittettava siten, että valumavesien viipymä altaassa on riittävä hienoaineksen laskeutumisiksi ja alueelta lähtevän hulevesivirtaaman tasaamiseksi. Selkeytysaltaiden mitoituksessa tulee ottaa huomioon koko yläpuolinen valuma-alue ja mitoituksessa tulee varautua myös rankkasateisiin ja ääriolosuhteisiin. Selkeytysaltaiden pohjalle laskeutuva liete on poistettava säännöllisesti.

Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö voi tarvittaessa lupamääräysten 18–22 mukaisen vesien tarkkailun perusteella määrätä toiminnanharjoittajaa

tehostamaan hulevesien esikäsitteilyä ennen niiden johtamista toiminta-alueen ulkopuolelle.

Jätehuolto

16. Toiminnassa on noudatettava valtioneuvoston asetuksessa kaivannaisjätteistä (190/2013) annettuja säädöksiä. Jätehuoltosuunnitelmaa on tarvittaessa päivitettävä, jos kaivannaisjätehuollossa tapahtuu oleellisia muutoksia.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

17. Öljy- tai kemikaalivahingon tapahtuessa on välittömästi ryhdyttävä tarpeellisiin torjuntatoimenpiteisiin ja ilmoitettava siitä Hätäkeskukseen (112) sekä Nokian kaupungin ympäristönsuojeluyksikölle. Alueella on oltava käytössä riittävä öljyntorjuntakalusto ja vahinkojen torjunnasta on annettava riittävästi opastusta työntekijöille ja urakoitsijoille. Vahinkoraportit on sisällytettävä lupamääräyksen 23 mukaiseen kirjanpitoon.

Vesien tarkkailu

18. Toiminnan vaikutuksia pintavesiin on tarkkailtava nykyisen vesientarkkailuohjelman mukaisella tavalla kolmesta pisteestä (OP1-OP3B) kuusi kertaa vuodessa, ellei lupaviranomainen toisin määrää. Näytteet tulee ottaa kevään ja syksyn ylivirtaamatilanteissa, kesällä, talvella ja lisäksi kaksi näytettä tulee ottaa muissa ylivirtaamatilanteissa.

Edellisen lisäksi on toiminnan vaikutuksia tarkkailtava Pinsiön-Matalusjoesta laskuojan ylä- ja alapuolelta kahdesti vuodessa (kevät ja syksy).

Näytteistä on tutkittava seuraavat muuttujat: virtaama, lämpötila, ulkonäkö, haju, happipitoisuus ja happikyllästys, sameus, kiintoaine, sähkönjohtavuus, pH, COD_{Mn}, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi, nitraattityppi, kloridi, sulfaatti, rauta, arseeni, kadmium, nikkeli, lyijy, koboltti, kupari, alumiini ja sinkki sekä öljyhiilivedyt (C10 – C40).

Jos toiminnasta aiheutuu merkittävää kuormitusta alapuolisiin ojiin ja Pinsiön-Matalusjokeen, on luvan saajan ryhdyttävä riittäviin toimenpiteisiin kuormituksen vähentämiseksi. Ympäristönsuojeluyksikkö voi määrätä lisätutkimuksia kuormituksen selvittämiseksi.

19. Toiminnan vaikutuksia alueen pohjaveden laatuun on tarkkailtava alueelle sijoitetuista pohjavesiputkista. Pohjavesinäytteet on otettava kerran vuodessa syksyllä. Näytteistä on analysoitava nitraattityppi, nitriittityppi ja ammoniumtyppi, sulfaatti, kloridi, rauta, sähkönjohtokyky, COD_{Mn}, pH, sameus, väri, haju sekä öljyhiilivedyt (C10 – C40) ja arseeni.

20. Toiminnan vaikutuksia alueen pohjaveden pinnankorkeuteen on tarkkailtava edellä mainituista pohjavesiputkista ottotoiminnan aikana puolivuositain.

21. Mittaukset, näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen soveltuvilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausten menetelmät ja niiden mittauserävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta.

22. Velvoitetarkkailua koskevat tutkimusraportit on toimitettava ympäristönsuojeluyksikköön ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kirjaamoon heti niiden valmistuttua.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry asiakumppaneineen on vaatinut, että rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös kumotaan ja hakemus hylätään.

Perustelut

Toiminnasta aiheutuu ympäristönsuojelulain 49 §:n vastaisesti ympäristön pilaantumisen vaaraa ja erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, eli tässä tapauksessa Pinsiön-Matalusjoen veden laadun heikkenemistä ja vesistön hyvän ekologisen tilan tavoitteen saavuttaminen vaarantuisi. Päätös on vesistön laadun heikkenemisen vuoksi myös maa-aineslain ja vesipuitedirektiivin vastainen. Hanketta voidaan pitää kohtuuttomana myös arvioiden vaikutuksia naapurussuhdelain nojalla.

Hanke ja lupapäätös ovat varovaisuusperiaatteen, luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain vastaisia. Toiminnasta voi aiheutua ennakoimatonta, merkittävää haittaa läheisille Pinsiön-Matalusjoen ja Kaakkurijärvien Natura-alueille ja niiden suojeluperusteina oleville lajeille. Pinsiön-Matalusjoen valuma-alue on erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun sekä taimenen elinympäristöä. Vesistön pilaantuminen heikentäisi jokihelmisimpukan elinolosuhteita ja vaarantaisi suotuisan suojelutason saavuttamisen sekä lajin lisääntymis- ja levähdysalueen. Jokihelmisimpukka on luonnonsuojelulain 47 §:n mukainen erityisesti suojeltava sekä 49 §:n mukainen luontodirektiivin liitteessä II ja V-mainittu laji. Se kuuluu erityisesti suojeltaviin lajeihin (LSA 1997/160, liite 4 2021/521), on koko maassa rauhoitettu (LSA 1997/160, liite 2a 2021/521), kuuluu EU:n luontodirektiivin II-liitteen ja V-liitteen lajeihin ja luontodirektiivin II-liitteen Suomen Natura-lajeihin. Hankkeen vaikutusalueella on myös taantuneen kaakkurin elinympäristönä suojeltuja Natura-järviä.

Tieto raakun uhanalaistumisesta on entisestään lisääntynyt ja raakulle on valmistunut kansallinen suojelustrategia ja toimenpidesuunnitelma. Strategian tavoitteena on, että raakun elinympäristöinä tunnettujen jokien veden laatu ei huonone, vaan sitä parannetaan. LIFE Revives EU-hanke pyrkii parantamaan

myös Pinsiön-Matalusjoen tilaa koko joen valuma-alueella. Louhoshanke olisi jokihelmisimpukan kansallisen suojelustrategian ja LIFE Revives -hankkeen tavoitteiden vastainen.

Pinsiön-Matalusjoen jokihelmisimpukkapopulaatiota on kartoitettu viimeksi 2019. Tuolloin populaatio arvioitiin häviäväksi pohjasedimentin ja veden heikon laadun vuoksi. Etenkin raakun nuoruusvaiheet, jotka elävät joen pohjasorassa, ovat herkkiä joen pohjasedimentteihin päätyvälle kiintoainekselle, joen rehevöitymiselle, happitason laskemiselle ja heikkolaatuiselle vedelle, jotka ovat riski myös simpukan väli-isäntänä toimivalle taimenelle. Suurin osa Pinsiön-Matalusjoen esitetyistä vedenlaatutiedoista ei täytä jokihelmisimpukan vaatimuksia.

Lupahakemus koskee samaa aluetta, jolle myönnetyn maa-aines- ja ympäristöluvan Vaasan hallinto-oikeus kumosi 11.5.2020 hankkeen ympäristövaikutusten vuoksi. Pirkanmaan ELY-keskus totesi lupahakemusta koskevassa lausunnossaan, että louhintahanke "heikentää merkittävästi niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Pinsiön-Matalusjoen Natura 2000-alue on sisällytetty Natura 2000-verkostoon". Nyt on haettu lupaa jo louhitun I-vaiheen syventämiselle ja II-vaiheen louhinnalle. I-vaiheen syventäminen merkitsee louhittavan alueen putoamista lähelle pohjaveden pintaa ja jopa sitä alemmas. Lisäksi on haettu lupaa ottaa vastaan pilaantumattomia ylijäämämaita enintään 40 000 tonnia vuodessa. Niitä aiotaan säilyttää jo louhitulla alueella ja käyttää louhosalueiden maisemointiin. Uusi lupahakemus ei eroa merkittävällä tavalla Vaasan hallinto-oikeudessa käsitellystä vuoden 2018 luvasta. Uuden lupahakemuksen liitteenä esitetään Natura-arviointi (14.2.2022), jossa todetaan, että hanke ei aiheuta merkittävää haittaa läheisille Natura-alueille. ELY-keskus on todennut Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa, että hanke ei aiheuta merkittävää haittaa, velvoittaa tarkkailuun ja toteaa, että hanke ei saa aiheuttaa haittaa.

Tarkkailu ja "haitattomuuden määrääminen" ei poista aiheutuvaa riskiä. Edellyttämällä hankkeelle vesiensuojelumääräyksiä ELY-keskus on lausunnossaan tunnustanut, että epävarmuustekijöitä on ja että hanke synnyttää merkittävän riskin jokihelmisimpukalle.

Natura-arvioinnin jälkeenkin jää epävarmuus aiheutuvista merkittävistä haitallisista vaikutuksista Natura-alueen suojelun perusteena oleville lajeille ja hanke vaarantaa suojeltujen lajien suotuisan suojelutason saavuttamisen. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti hankkeesta tulee luopua. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut tuomiossa C-127/02 Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee (kohdat 46–48), että kuten luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisestä virkkeestä yhdessä kyseisen direktiivin kymmenennen perustelukappaleen kanssa ilmenee, sellaisten suunnitelmien tai hankkeiden, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, vaikutuksen merkittävyttä arvioidaan suhteessa alueen säilyttämisen tavoitteisiin. Hanke vaarantaa alueen säilyttämisen tavoitteita siten, että sen hyväksyminen vaatisi luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisen poikkeamisen Natura-suojelusta.

Natura-arvioinnissa esitetään ne kriteerit, joilla luontoarvojen heikentymisen voi katsoa merkittäväksi. Hankkeen aiheuttaman veden ja pohjan laadun parantumisen vaarantaminen täyttää kaikki kriteerit ja raakkujen elinympäristön tilan parantuminen vaarantuu. Suojelutaso ei ole suotuisa ja kanta on todettu häviäväksi huonon veden ja pohjan laadun takia. Hanke lisää typpikuormitusta ja jokeen päätyvää kiintoainesta. Hanke aiheuttaa myös ennakoimattomia riskejä helmisimpukalle mahdollisten haitta-aineiden takia, sillä kiviaineksen ja täyttömaan koostumusta ei tunneta tarkasti.

Natura-arviossa tehty johtopäätös, että toiminnalla ei ole vaikutusta happitasoihin, on väärä. Natura-arviossa on esitetty, että “Typpipitoisuus alkaa laskea, kun kiviainesten pinnoille räjäytysten myötä päätyneet jäämät häviävät. Häviämistä tapahtuu sekä valumavesien mukana huuhtoutumisen myötä...”. Pinsiö-Matalusjokeen huuhtoutuva typpi ei häviä, vaan jää rehevöittämään jokea vesikasvillisuuteen sitoutumalla. Orgaanisen aineksen hajoaminen vesistöissä kuluttaa edelleen happea ja huonontaa veden happitasausta. Vesistö tarkkailuraporttien (KVVY Tutkimus Oy 2018–2022) perusteella louhoksen nykyinen toiminta näkyy joen typpikuormituksessa ja sähköjohtavuudessa.

Natura-arviossa (2022) todetaan, että runsaan sadannan seurauksena kuormitus oli vuonna 2021 suurempaa kuin vuosina 2018–2020, vaikka louhintaa ei tehty lainkaan. Maa-aineksenoton vesiensuojelujärjestelmät eivät ole ajan tasalla eivätkä aja asiaansa. Pinsiön-Matalusjoen tila ei kestä huononemista, vaan tavoite tulee olla veden hyvä laatu. Nykyinenkin hankealue vaarantaa hyvän veden laadun tavoitteen ilman louhintaa. Kuormituksen pienikään lisääminen ei ole merkitykseltään vähäistä.

Hankealueen laskeutusaltaiden koot perustuvat arviolle, jossa maksimissaan kymmenen minuuttia kestävä kaatosade osuu alueelle kerran viidessä vuodessa. Ilmaston lämpenemisen tiedetään lisäävän säiden ääri-ilmiöitä, joten sadanta voi muuttua ennustamattomalla tavalla, ja suurin kuormitusvaikutus syntyy rankkasateiden aiheuttamien ylivuotojen ja huuhtoutumisen seurauksena. Kuormituslaskelmissa on epävarmuutta, sillä ne perustuvat vertailuaineistolle viimeisen viiden vuoden ajalta, jolloin louhintamäärät ovat olleet enimmillään vain noin 37 % lupahakemuksen mukaisesta enimmäisottamismäärästä.

Hankkeen Natura-arviossa 2022 on mainittu alueiden kompensaatio tilanteessa, jossa suojeluperusteina olevia luonnonarvoja joudutaan merkittävästi heikentämään. Koska Etelä-Suomessa ei ole tiettävästi kuin yksi puro, jossa raakku onnistuu edelleen lisääntymään, mitään raakkupuroa ei ole varaa heikentää ilman raakun suotuisan suojelutason vaarantumista. Pirkanmaan kolme raakkujokea ovat ainoa laatuja ja korvaamattomia. Hanke ei ole yhteiskunnallisesti välttämätön.

Natura-arviointi on osittain puutteellinen. Kaikkien päästöjen ja haittatekijöiden vaikutuksia ei ole kyetty arvioimaan, mikä muodostaa ennakoimattoman riskin vaikutusalueen eliölajeille. Arvioinnista puuttuvat selvitykset kallioperän koostumuksesta ja haitta-aineista. Uudessa Natura-

arviossa (2022) ei ole esitetty arvioita pohjaveden pinnan tasosta eikä siitä, ulottuuko louhiminen pohjaveden pinnan tason alapuolelle, mikä johtaisi pohjaveden kertymiseen louhokseen altaaksi. Hakemuksessa tulisi tarkastella hankkeen vaikutuksia vesien ekologiseen ja kemialliseen tilaan. Pelkästään suolojen ja sulfaatin päästöt nostavat kalojen elohopeapitoisuutta makeissa vesissä.

Hankkeessa on tehty päätelmiä ilman tarkkaa tietoa kuormituksesta, mikä on vastoin varovaisuusperiaatetta. Haistelulle perustuva ylijäämämaiden koostumuksen selvittäminen ei ole riittävää eikä kuormituksen vertaaminen peltoviljelyyn ole perusteltua tilanteessa, jossa LIFE Revives -hankkeessa pyritään samaan aikaan aktiivisesti parantamaan tilannetta ja vähentämään valuma-alueen kuormitusta esimerkiksi peltomailla. Purkuvesien kuormitusta ei ole kestäväää perustella sillä, että purku-uoma on kaivettu soiseen maastoon, jossa ojavesi on “luontaisesti” tummaa. Ilman ojia suomaat pidättävät vettä, ravinteita, humusta ja orgaanista ainesta, eivätkä ne päädy vesistöön.

Hakemuksen kohdassa “Vaikutuksen maaperään ja pohjaveteen” todetaan, että “Arseenipitoisuudet ylittivät ympäristölaatusnormin molemmissa putkissa ja myös talousvesiasetuksen raja-arvon putkessa PVP 2”, mutta ei kerrota, mitkä pitoisuudet olivat. Arseeni on maaperässä luonnostaan esiintyvä terveydelle haitallinen raskasmetalli ja arseenia tiedetään olevan maaperässä eniten juuri Pirkanmaan seudulla. Arseeni voi liueta pohjaveteen ja kulkeutua porakaivoihin. Arseeni on myrkyllistä myös jokihelmisimpukalle ja taimenelle.

Arviossa vähätellään hankkeen kiintoainekuormituksen vaikutuksia esittämällä, että hankkeen kiintoainekuormitus on promille kokonaiskuormituksesta. Purkuveden kuormitus kohdistuu kuitenkin juuri alajuoksun alueelle, jolla raakut elävät, eivät koko joen 16 kilometrin pituudelle. Kuormituksen merkitystä raakkuihin vähätellään, koska joen pohjasedimentti on arvioitu raakkujen nuoruusvaiheille epäsojivaksi ja happitasot ovat huonoja muutenkin. Pohjasedimentin ja happitasojen huononeminen on seurausta ihmistoiminnasta, koska aiemmin raakkuja on ollut joessa paljon enemmän ja lisääntyminen on onnistunut. Kiintoaine- ja ravinnekuormituksen aiheuttamaa veden samentumista vähätellään kuvaamalla sen merkitystä suhteessa muuhun kuormitukseen mitättömän pieneksi. Johtopäätelmä, jonka mukaan lisäsaastuttaminen ei haittaa, kun raakulla menee muutoinkin huonosti, on väärä. Hankkeella myönnetään olevan vaikutuksia luontotyyppiin pikkujoet ja purot mutta merkitystä vähätellään. Myös linnustovaikutuksia vähätellään sillä perusteella, että lintulajit häiriintyvät merkittävämmiin suorasta ihmishäiriöstä.

Yhteisvaikutuksia alueen muiden hankkeiden ja päästölähteiden kanssa ei ole riittävästi otettu huomioon arvioitaessa hankkeen vaikutuksia Natura-alueeseen ja ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä. Maa-aineksen käsittelystä aiheutuu pölyämistä ja kiintoaineksen leviämistä tuulten mukana ympäristöön enemmän kuin louhinnassa ja murskauksessa.

Kun alueella työskennellään aktiivisesti, tarkkailua tulisi tehdä 2–3 päivän välein ja muuten viikoittain. Kalojen elohopeapitoisuutta tulisi myös tarkkailla. Purkuvedelle tulisi olla jatkuvatoiminen virtaaman, johtokyvyn ja pH:n tarkkailu. Vesien mahdollinen virtaaminen alueelta muissa kohdissa tulee selvittää. Purkuojan sedimenttien pitoisuudet on selvitettävä puutteellisesta vesien tarkkailusta johtuen. Sedimentin pitoisuuksia on verrattava laskeutusaltaan lietteen pitoisuuksiin. Pohjaveden korkeudelle ja laadulle tulisi olla kattavat tarkkailut. Pinta- ja pohjavesiä on tarkkailtava niiden virtaussuunnista tehtävien selvitysten perusteella.

Tarkkailua on tehty tähän asti harvakseltaan, ja siitä on puuttunut lukuisia oleellisia haitta-aineita, kuten raskasmetallit ja suolo-ionit (mukaan lukien sulfaatti, kloridi, fluoridi, bromidi, kalsium, magnesium, natrium, kalium, litium, strontium), sekä EU:n määrittelemät laatu-normimetallit: nikkeli, kadmium, elohopea ja lyijy. Päästöpuhtaus johtokykyarvoista voidaan kuitenkin päätellä, että suola-aineita vapautuu. Myös arseenipitoisuus voi olla ekologisesti haitallisella tasolla. Näin laajan alueen tarkkailu kahdella pohjavesiputkella, joista toisesta sanotaan, ettei ole hydrologista yhteyttä, ei ole mielekäästä.

Etelä-Suomessa harvinainen ja erittäin uhanalainen jokihelmisimpukka ja sen eläminen Pinsiön-Matalusjoessa on todettava erikoiseksi luonnonesiintymäksi, jota maa-ainesten ottotoiminta ei maa-ainelain 3 §:n mukaan saa tuhota.

Hanke ei ole maakuntakaavan mukainen. Pirkanmaan maakuntakaava 2040:ssa suunnitelma-alue kuuluu luonnon monimuotoisuuden ydinalueeseen (luo), josta kaavamääräyksissä todetaan seuraavasti: "Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan maakunnallisesti edustavat luontokokonaisuudet. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloustaloutta tai käyttöä haja-asutusluonteiseen rakentamiseen tai loma-asumiseen. Kehittämisseuranta: Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista. Aluetta koskevissa suunnitelmissa ja päätöksissä tulee ottaa huomioon alueen luontoarvot." Hanke sijoittuu luo-alueelle, eikä suunnitelma-alue sisälly maakuntakaavan kiviaineshuollon kannalta tärkeisiin alueisiin (Eok). Louhinta-, murskaus- ynnä muut vaikeuttaisivat alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen, joka tässä tapauksessa on erityisen luonnonarvon (jokihelmisimpukan) turvaaminen. Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n kiviaineshuollon kannalta tärkeiden alueiden varauksia edelsi Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hanke, jossa määriteltiin suuri joukko kallioalueita, joista kiviainesta voidaan ottaa ilman merkittäviä ristiriitoja suhteessa muuhun aluesuunnitteluun ja luonnonarvojen säilymiseen.

Ympäristölupahakemus kokonaisuudessaan on niin puutteellinen, ettei sitä olisi tullut ottaa käsittelyyn. Hankkeen pinta- ja pohjavesivaikutuksia ja valuma-alueen vesitasetta ei ole selvitetty riittävällä tavalla. Ne tulee selvittää ja määrittellä pinta- ja pohjavesien virtaamat, sekä mahdolliset ympäröiviltä

soilta alueelle suuntautuvat pinta- ja pohjavesivirtaamat. Kallioperän ruhjeet ja heikkousvyöhykkeet ja vedenkulku niissä tulee selvittää. Veden liikkuminen pohjaveden pinnan alapuolella tulee selvittää ja arvioida pohjaveden pilaantumisen riski. Pohjaveden pumppauksen kuivatusvaikutus on arvioitava. Toiminnan kuivatusvaikutus on toiminnan aikana louhokseen päin ja maaläjityksen jälkeen louhokselta ulospäin. Rintauksista tulee korkeat, kun alue tulee 10–20 metriä ympäröivää maanpintaa ja pohjaveden pintaa alemmaksi. Lisäksi selvityksessä tulisi kuvata selkeytyksen lietteen kerääminen, tarkkailu ja käsittely mahdollisena kaivannaisjätteenä. Esitetty selkeytys ei puhdistaa haittamaineraaleista liukenevia aineita eikä typpeä. Laskeutusaltaiden koossa ei ole huomioitu ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvää sadantaa eikä altaiden mitoitus perustu koko altaiden yläpuoliselle valuma-alueelle.

Laskeutusaltaiden yhteistilavuutta ei ole vaikutuksia arvioitaessa esitetty, ja uuden laskeutusaltaan mitoituksessa olisi tullut huomioida koko altaan yläpuolinen valuma-alue. Kallioperän koostumus tulee selvittää, selvityksen tulee kattaa laajasti kalliiossa esiintyvät alkuaineet. Vaikutukset maa- ja kallioperään tulee selvittää. Louhoksen seiniin jäävien harmeminaalien vaikutukset sekä kallioperän eri kerroksien suolaiset pohjavedet voivat pilata pinta- ja pohjavesiä tuhansia vuosia. Vastaavia ongelmia seuraisi jättemaan läjityksestä. Kallioperä esitetään ehjäksi ilman perusteluja. Toisaalta esitetään, että kallion raot puhdistaisivat vettä. Tällä ei kuitenkaan ole erityisesti merkitystä liuenneiden aineiden poistamisessa ja myös hienoin kiintoaines voi kulkeutua pitkälle. Kallioperän ruhjeissa pilaantunut vesi voi kulkeutua kilometrien päähän.

Meluselvityksestä puuttuu muun muassa räjäytysten aiheuttama melu. Meluvaikutukset muun muassa häiriintyviin kohteisiin on selvitettävä ja tehtävä melumallinnus. Asutuksen suhteen on selvitettävä myös sisämelu. Melu ylittää sallitut meluarvot läheisellä yksityisellä suojelualueella. Suojeluperusteista huolimatta suojelualueella todennäköisesti esiintyy myös lajeja, joita melu häiritsee. Kemialliset vaikutukset luontoarvoihin kuten räjähdysaineiden, flokkulanttikemikaalien sekä koneiden voitelu- ja moottoriöljyjen vaikutukset tulee selvittää. Hankkeen sosiaalisia vaikutuksia tulee selvittää. Lisäksi hakemuksesta puuttuvat selvitykset pölyvaikutuksista, tärinän vaikutuksista, ilmastovaikutuksista sekä kaivannaisjättesuunnitelma ja riittävät vakuudet. Esitetyt vakuudet ovat riittämättömiä. Selvitykset kemiallisista vaikutuksista luontoarvoihin puuttuvat.

Lupa-asian ratkaiseminen kuuluu aluehallintovirastolle hankkeen koosta sekä pinta- ja pohjavesivaikutuksista johtuen. Näin laajalla louhoshankkeella on kaivoshanketta vastaavia vaikutuksia.

Hankkeen ympäristövaikutukset tulisi arvioida ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Hankkeesta voi aiheutua merkittäviä pinta- ja pohjavesivaikutuksia, kyseessä voi olla uraanin tai asbestin louhinta ja hanke voi tuottaa vaarallista kaivannaisjätettä tai muuta jätettä yli YVA-asetuksen normien. Kyseessä on yli 13 hehtaarin alue, joka kaivettaisiin jopa 20 metrin syvyyteen. YVA-menettely on välttämätön hankkeen kemiallisista riskeistä

johtuen. Ympäristövaikutuksia tulee arvioida yhdessä valtatie- ja muiden toimijoiden kannalta yhteisvaikutusten selvittämiseksi.

Hankkeesta tulee esittää vesilain edellyttämät selvitykset ja tehdä vesilain mukainen intressivertailu. Lisäksi vesistölle aiheutuvaa haittaa ja vakuuksia vahinkojen varalle tulee tarkastella vesilain mukaisessa käsittelyssä.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalta on pyydetty lausunto valituksesta. *Hallinto-oikeus* on varannut Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Nokian kaupungille ja Nokian kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta. Nokian kaupunki ei ole antanut vastinetta.

Nokian rakennus- ja ympäristölautakunta on esittänyt valituksen hylkäämistä perusteettomana ja viitannut lausuntoonsa edellisen valituskäsittelyn aikana muun muassa vesitarkkailusta 2000–2008 saatujen tulosten osalta: ”Kiintoaineksen osalta suurimmat pitoisuudet ovat ajalta ennen ottotoimintaa. Korkeampi kiintoainespitoisuus alajuoksulla selittyy lähes aina korkeammalla pitoisuudella yläjuoksulla. Sähkönjohtavuuden osalta arvot ennen ottotoimintaa ja sen aikana ovat hyvin samankaltaisia. Näissäkin korkeampi sähkönjohtavuus alajuoksulla selittyy aina korkeammalla sähkönjohtavuudella yläjuoksulla. Raudan osalta suurimmat pitoisuudet alajuoksulla on mitattu ennen ottotoiminnan aloittamista. Myös raudan osalla korkeampi pitoisuus alajuoksulla selittyy lähes aina korkeammalla pitoisuudella yläjuoksulla. Kokonaistypen pitoisuudet ovat voimakkaan ottotoiminnan aikana olleet alajuoksulla keskimäärin pienempiä kuin ennen ottotoimintaa. Myös typen osalta korkeampi pitoisuus alajuoksulla selittyy korkeammalla pitoisuudella yläjuoksulla. Yhteenvetona edellä mainituista vesinäytteistä voidaan todeta, että voimakaskaan ottotoiminta (65 000–126 000 k-m³/a) ei nykyistä edellisen luvan aikana näkynyt millään lailla Pinsiön-Matalusjoen vedenlaadussa.”

Vuoden 2008 jälkeen saadut tulokset tukevat aiempia tuloksia, eikä ottoalueesta aiheutuvaa kuormitusta Pinsiön-Matalusjokeen ole koskaan voitu todeta huolimatta edes viime vuosien tiheimmästä seurannasta.

Myös Pirkanmaan ELY-keskus on viimeisimmän tarkistetun Natura-arvioinnin pohjalta arvioinut, ettei ottotoiminnasta aiheudu kuormitusta ja sen kautta Natura-arvojen heikentymistä Pinsiön-Matalusjoen raakkukannalle. ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon myös lupamääräyksiä asetettaessa.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastineenaan toistanut aiemmin asiassa lausumansa ja todennut, että se on asian aiemmissä käsittelyvaiheissa ottanut kantaa ja nostanut esille niitä asioita ja menettelyjä, jotka sen käsityksen mukaan ovat relevantteja kyseisessä asiassa. Asia on selvitetty riittäväällä tarkkuudella toiminnan vaikutusten arvioimiseksi luotettavasti.

ELY-keskus on 26.4.2022 antamassaan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa lausunnossa (PIRELY/9878/2022) todennut, että hankkeesta laaditun Natura-arvioinnin tietojen perusteella hanke ei yksistään tai yhdessä muiden tiedossa olevien hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Kaakkurijärvien (FI0333004) Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, kun toteutetaan lausunnossa erikseen esitetyt lieventämiskeinot. Kiviaineshanke ei yksistään tai yhdessä muiden tiedossa olevien hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Pinsiön-Matalusjoen (FI0356004) Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, kun ympäristölupaan sidottavat lausunnossa esitetyt lieventämiskeinot toteutuvat. Edellä mainittuun lausuntoon perustuen tarkasteltava hanke ei ole luonnonsuojelulain vastainen.

Nokian kaupungin terveydensuojeluviranomainen on ilmoittanut, että sillä ei ole lisättävää 30.9.2021 annettuun lausuntoon. Toiminta tulee järjestää siten, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa.

Suomen Maa ja Kivi Oy on vastineessaan muun ohella esittänyt, että valitus hylätään ja että rakennus- ja ympäristölautakunnan myöntämä lupa jää voimaan.

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti maa-aines- ja ympäristöluvasta Suomen Maa ja Kivi Oy:lle edellisen kerran 18.4.2018. Tuolloin päätöksestä valitti nykyisen valittajan lisäksi myös Pirkanmaan ELY-keskus. Vaasan hallinto-oikeus kumosi 11.5.2020 lautakunnan päätöksen ja palautti luvan uudelleen valmisteltavaksi. Syynä luvan kumoamiseen oli tällöin Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto, jossa katsottiin, että tehdyt Natura-arvioinnit eivät olleet riittäviä eikä niiden perusteella voitu luotettavasti arvioida hankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin.

Hakija on teettänyt tämän jälkeen uuden Natura-arvioinnin (Envineer Oy 20.11.2020, täydennetty 14.2.2022). Pirkanmaan ELY-keskus on antanut Natura-arvioinnista lausunnon (PIRELY/9878/2021) 26.4.2022.

Pirkanmaan ELY-keskus ei ole enää valittanut rakennus- ja ympäristölautakunnan myöntämästä luvasta ja on katsonut Vaasan hallinto-oikeudelle toimittamassaan vastineessa tässä valitusasiassa, että hanke ei ole luonnonsuojelulain vastainen. ELY-keskuksen esiin nostamat asiat lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä on huomioitu myönnettyssä maa-aines- ja ympäristöluvassa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry asiakumppaneineen on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Samanaikaisesti 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan: 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski; 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle; 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta; 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus; 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos: 1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen valtion ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen; 2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle; 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilaisissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä; 4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Saman pykälän 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos: 1) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella; 2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettu toiminnasta; 3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen (ympäristönsuojeluasetus) 2 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee seuraavien ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 2 tarkoitettujen toimintojen ympäristölupahakemukset, jollei ympäristönsuojelulain 34 §:stä johdu muuta: --- 6) malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto: a) kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää; b) kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää;--- 12) jätteiden ammattimainen tai laitostainen käsittely sekä jätevesien käsittely: a) alle 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettu maankaatopaikka; b) pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa.

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa tai sen nojalla säädetään.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa: 1) terveystahetta; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;

5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusä.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;
- 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista;
- 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Toiminnan jätekirjanpitoon sisällytettyjen tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle tai tämän ylläpitämään tietojärjestelmään voidaan säätää jätelain 118 a tai 119 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusä ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan maa-aineslaissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Saman pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 12 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomainen voi määrätä, että ennen ainesten ottamista hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus 11 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB.

Saman pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Saman päätöksen 4 §:n mukaan, jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä 2 tai 3 §:ssä mainittuun ohjearvoon.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 10 lukuun sisältyvillä lain 65 ja 66 §:illä on pantu kansallisesti täytäntöön luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (luontodirektiivi) 6 artiklan 3 ja 4 kohta.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n 1 momentin mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston

Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Saman pykälän 2 momentin mukaan luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 66 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyyttä; 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista; 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön; 4) aiheuttaa vaaraa terveydelle; 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä; 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille; 7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle; 8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai 9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan tätä lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan liitteessä 1.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Saman pykälän 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa

säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Edellä mainitun liitteen 1 hankeluettelon kohdan hankkeita, joihin sovelletaan arviointimenettelyä ovat kohdan 2a) mukaan metallimalmien tai muiden kaivoskivennäisten louhinta, rikastaminen ja käsittely, kun irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään 550 000 tonnia vuodessa tai avokaivokset, joiden pinta-ala on yli 25 hehtaaria ja kohdan 2b) mukaan kiven, soran tai hiekan otto, kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa; kohdan 11d) mukaan maankaatopaikka, kun ylijäämämaita sijoitetaan vähintään 50 000 tonnia vuodessa.

Asiassa saatu selvitys

Toiminta ja sen sijainti

Suunnittelualue sijaitsee Nokian kunnassa Haaviston kylässä valtatie 11 (Porintie) pohjoispuolella noin 1,0 km Pinsiöntiestä länteen, kiinteistöillä Leukavahanmetsä 536-402-88-1 ja Heikkilän metsä 536-402-2-16. Alue rajoittuu kaikilta sivuiltaan metsätalousalueeseen. Suunnitellulta louhokselta on vesireittiä pitkin matkaa Pinsiön-Matalusjoelle noin 3,3 km ja linnuntietä noin 2 km. Lähimmät vakituiseen asumiseen käytettävät kiinteistöt sijaitsevat noin 1,2 km etäisyydellä idässä ja noin 1,5 km etäisyydellä koillisessa.

Kyseessä on olemassa olevan toiminta-alueen uudelleen luvittaminen ja laajentaminen. Toiminta koostuu kalliokiven louhinnasta ja irrotetun kiviaineksen jalostamisesta paikan päällä murskaamalla. Lisäksi alueelle vastaanotetaan pilaantumattomia ylijäämämaita. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 25 hehtaaria, josta louhittavien alueiden kokonaispinta-ala on 13,5 hehtaaria. Alueelta louhittavan ja murskattavan kiviaineksen määrä on 50 000–100 000 m³ltr/a, yhteensä enintään 1,1 milj. m³ltr. Lisäksi otetaan vastaan ylijäämämaita vuodessa enintään 40 000 t. Kaikki vastaanotettavat ylijäämämaat otetaan tunnetuista kohteista ja kuormat tarkastetaan. Ylijäämämailla muotoillaan jo otetut alueet sekä luiskataan rintaukset maksimissaan 1:3 luiskiin. Ylijäämämaat varastoidaan tarvittaessa muun muassa meluvalleissa.

Suunnitelmaselostuksen mukaan toiminnassa syntyvää kaivannaisjätettä on kallion päältä poistettava maa-aines ja humus, jota syntyy 55 000 m³. Kaivannaisjätteitä hyödynnetään aluksi kallion päällä porauksen melusuojavallina ja myöhemmin jo otettujen alueiden maisemoinnissa.

Leukavahan kallionottoalueella on aiemmin louhittu ja murskattu 29.5.2015 myönnettyjen lupien perusteella, jotka ovat olleet voimassa 30.7.2020 saakka. Edellä mainitut luvat kattoivat ottotoiminnan vaiheen I mukaisella alueella. Valituksenalaisella päätöksellä on myönnetty lupa vaiheen I osalta ottotason osittaiselle syventämiselle sekä ottotoiminnan laajentamiselle uudelle alueelle,

jota kutsutaan vaihe II:ksi. Louhintaa (poraus, räjäytykset ja rikotus) ei tehdä 16.4.–14.8. välisenä aikana. Räjäytyksiä tehdään vuosittain 4–6 kertaa.

Kiviainesten ottaminen toteutetaan tasoon +144 m–+147 m. Alueen kallioperä on Geologian tutkimuskeskuksen kartta-aineiston mukaan keskilujaa kiviainesta, kivilajiltaan granodioriittia. Kallion päällä on vaihtelevan paksuisia kerroksia humusmaata sekä moreenia.

Suunnitelma-alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Maakuntakaavassa ottoalue kuuluu laajaan kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeeseen (kk-6). Merkinnällä osoitetaan maakuntakaavan tavoitevuoden 2040 jälkeiset mahdolliset taajama-alueet ja väyläverkoston laajenemissuunnat, joihin kohdistuu hajakentämispainetta. Lisäksi suunnitelma-alue kuuluu maakuntakaavassa maaseutualueeseen.

9.8.2017 päivätyn meluselvityksen mukaan pintamaiden poistosta aiheutuva melu on vähäistä ja merkittävintä siinä ovat ajoittaiset kauhan kalliopintaa vasten liikuttamisesta syntyvät iskumaiset äänet. Louhinnan räjäytyksiä ei ole erikseen mallinnettu, sillä niiden kesto-aika on vain muutama sekunti kerrallaan. Louhinta alkaa porauksella, jonka melu voi olla myös iskumaista ja kapeakaistaista. Louhintaan liittyvän porauksen melu leviää laajimmalle. Laskentatulosten mukaan päiväajan keskiäänitaso on lähimmillä asuinrakennuksilla noin 45 dB tai sen alle kaikissa mallinnetuissa tilanteissa. Yli 45 dB:n melutaso ei myöskään yllä Kaakkurijärvien Natura-alueelle. Ottoalueen luoteispuolella noin 350 m ottoalueen reunasta sijaitsee yksityismaiden luonnonsuojelualue Saarisen metsä (YSA233637). Sen suojeluperusteena ei ole melulle herkkiä eläimiä.

Murskeen varastokasat sijoitetaan alueelle siten, että ne toimivat meluesteenä. Porauksen meluesteenä toimii pintamaista kallion päälle tehtävä valli. Lisäksi toiminnot sijoitetaan siten, että louhoksen seinämät muodostavat luonnollisen meluesteen.

Maa-ainesten kuljetusta ei ole mallinnettu, koska ottoalueen eteläpuolella kulkevan Porintien (Vt 11) keskimääräinen arkivuorokausiliikenne on 8 800 ajoneuvoa ja hankealuetta koskevien kuljetusten, 15–25 käyntiä vuorokaudessa, osuus siitä on erittäin vähäinen. Ottoalueelta Porintielle kulkeva reitti on noin 1,5 km eikä sen varrella ole asuinkiinteistöjä.

Toiminnan aiheuttaman pölyn leviämistä ja sen vaikutusta Pinsiön-Matalusjokeen on arvioitu erillisessä selvityksessä (8.4.2018). Matalusjoen läheisyydessä tehdyn mittauksen perusteella taustapitoisuus alueella on 5–10 µg/m³. Mallinnuksen perusteella toiminnan aiheuttaman hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuus Matalusjoen rannalla on 0,1–0,2 µg/m³. Pölypäästöt muodostuvat lähinnä murskauksesta. Toiminnassa syntynyt pöly laskeutuu pääasiassa jo suunnittelualueelle. Toiminnan pölyämistä estävät hyvät työmenetelmät ja tekniikat sekä tarvittaessa murskauksessa pölyntorjuntaan käytettävä kastelu. Pölyn leviämistä alueen ulkopuolelle estävät kalliorintaukset sekä aluetta ympäröivä puusto. Liikennöinnistä

aiheutuvia pölypäästöjä ehkäistään tarvittaessa kulkureittien kastelulla ja pölynsidontakemikaaleilla.

Ottoalueella syntyvistä vesimääristä on tehty laskelma Natura-arvioinnin liitteeksi. Laskelman lähtökohtana on kerran viidessä vuodessa tapahtuva 10 minuuttia kestävä rankkasade. Laskelmassa 10 hehtaarin avoimen louhosalueen vesien hallintaan ja kiintoaineen laskeutukseen ennen maastoon purkamista riittäisi 480 m³ allas, toteuttavan altaan laskennallinen tilavuus tulee olemaan huomattavasti suurempi. Vesienkäsittelysuunnitelmassa on huomioitu myös tukitoimintoalue ja ylijäämämaiden vastaanottoalue. Koko suunnitelma-alueella muodostuvien, laskeutusaltaaseen johdettavien vesien määrä on kokemusperäisesti aina ollut pieni. Vedet ohjataan pinnan muotojen avulla alueen eteläosan alimman ottotason muodostavaan laskeutusaltaaseen ja siitä edelleen nykyiseen laskeutusaltaaseen. Nykyisestä laskeutusaltaasta vedet johdetaan ympäröivän suoalueen ojaan. Vesien viivästyksellä vähennetään kiintoaineksen ja ravinteiden kulkeutumista alueen ulkopuolelle. Sadeveden mukana voi huuhtoutua myös louhitun kiviaineksen pinnoilta räjäytysainejäämien sisältämää tyypeä. Alueen hulevesien vesistövaikutusta tarkkaillaan säännöllisesti ottamalla näytteitä laskuojan vedestä.

Natura-arvioinnit

Suunnitelma-alueen ottotoiminnan vaikutuksista on tehty aikaisempaa lupakäsittelyä varten 10.9.2014 valmistunut Natura-arviointi ja sitä on täydennetty 8.4.2015. Uutta hakemusta varten hakija on teettänyt uuden Natura-arvioinnin (20.11.2020), jota on täydennetty Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnon perusteella (14.2.2022).

Kaakkurijärvien Natura-alue (FI0333004) sijaitsee noin 800 metrin etäisyydellä idässä ja Pinsiön-Matalusjoen Natura-alue (FI0356004) noin 1,8 kilometrin etäisyydellä kallionottoalueesta luoteeseen. Lisäksi suunnitelma-alueen luoteispuolella kiinteistöllä [REDACTED] sijaitsee noin 3,7 hehtaarin yksityinen, METSO-metsien monimuotoisuusohjelmaan kuuluva suojelualue.

Pinsiön-Matalusjoen Natura-alue luokitellaan luontodirektiivin mukaiseksi erityisen suojelutoiminnan mukaiseksi alueeksi (Special areas of conservation, SAC). Sen kokonaispinta-ala on 27 ha ja joen pituus on noin 13 km. Suojelun perusteena olevia luontotyyppejä ovat Pikkujoet ja purot, Lähteet ja lähdesuot sekä Lehdot. Suojelun perusteena olevia lajeja ovat saukko ja jokihelmisimpukka, joka elää joen alajuoksulla noin kahden kilometrin matkalla.

Esitettyjen vedenlaatutietojen perusteella suurin osa esitetyistä Pinsiön-Matalusjoen vedenlaatutiedoista ei täytä jokihelmisimpukan vaatimuksia. Ainoastaan veden lämpötila on jokihelmisimpukalle lähes koko vuoden siedettävän matala. Tämän lisäksi arseenin pitoisuus yleisesti Pirkanmaalla ei ylitä jokihelmisimpukan vaatimuksia. Näihin tietoihin perustuen Pinsiön-Matalusjoki on pitkällä aikavälillä epäsuotuisa elinympäristö jokihelmisimpukalle. Suurimmat ongelmat raakun lisääntymiselle ovat joen pohjan soveltumattomuus simpukan nuoruusvaiheille sekä vedenlaatu.

Virtaaman ollessa vedenottoiminnan vuoksi luonnollista selvästi pienempi, pohjan soraikot, joissa simpukan nuoruusvaiheen yksilöt ovat kaivautuneena, tukkeutuvat. Tämä johtuu erityisesti kiintoaineen kertymisestä pohjasoraikkojen pintaan. Toinen tekijä raakun lisääntymisen estymiselle on pohjasedimentin happitilanne, joka on liian matala simpukan nuoruusvaiheen yksilöille.

Kaakkurijärvien Natura-alue luokitellaan sekä luontodirektiivin mukaiseksi SAC-alueeksi että lintudirektiivin mukaiseksi linnustonsuojelualueeksi (Special protection area, SPA). Alueen kokonaispinta-ala on 574 ha ja se koostuu useasta pienestä järvestä. Alueen suojeluperusteina olevat luontotyypit ovat Humuspitoiset järvet ja lammet, Pikkujoet ja purot, Vaihtumissuot ja rantasuot, Luonnonmetsät ja Puustoiset suot. Suojelun perusteina olevia lajeja ovat kehrääjä, laulujoutsen, kuikka, kaakkuri, kurki ja kalasääski.

Kaakkurijärvien alue muodostaa erämaisen luonnontilaisten pienten järvien ja lampien kokonaisuuden, joka on erittäin merkittävä uhanalaisen kaakkurin pesinnän kannalta koko Etelä-Suomessa. Kaakkurin pesimäpopulaatio on alueella harvinaisen suuri (7–8 paria) ja lajin tiheys alueella on Etelä-Suomen suurimpia. Alueen vesiluonto on säilynyt poikkeuksellisen luonnontilaisena, ja kohde edustaakin kokonaisten lampi- ja järviketjujen vuoksi erinomaisestipienvesiin liittyviä luontoarvoja. Järvien ja lampien rantasuot ovat monin paikoin täysin luonnontilaisia. Alue on erittäin arvokas luonnontilaisen pienvesiluonnon kokonaisuus, jonka merkitystä lisää kaakkuriyhdyskunta. Metsätalous ja alueen virkistyskäyttö ovat alueen selvimmät uhkatekijät.

Natura-arvioinnin mukaan Pinsiön-Matalusjoen raakkukanta on inventoitu aiemmin vuosina 1999, 2012, 2013 ja 2019. Tulosten perusteella raakkukannan koko ei ole muuttunut aiemmin arvioidusta 10 000–11 000 yksilöstä (Pirkanmaan ELY-keskuksen tiedonanto 16.9.2020). Natura-arviointia varten tehtiin 5.10.2020 maastokatselmus, jossa varmistettiin hankealueen vesienkulkureitti laskeutusaltaan ja Pinsiön-Matalusjoen välillä sekä arvioitiin sitä, pääseekö suunnitellun ottoalueen ulkopuolelta pintavesiä louhoksen alueelle. Vaikutusarvio on keskitetty hankkeesta mahdollisesti aiheutuviin vaikutuksiin, joita ovat Pinsiön-Matalusjoen osalta vesistövaikutukset ja mahdolliset pölyvaikutukset sekä Kaakkurijärvien osalta melu- ja pölyvaikutukset.

Natura-arvioinnin 2022 mukaan Pinsiön-Matalusjoen tarkkailutuloksiin, kirjallisuustietoihin ja vaikutusarvioihin perustuen hankkeen toteutumisella ei arvioida olevan vaikutusta jokihelmisimpukan menestymiseen Pinsiön-Matalusjoessa. Jokihelmisimpukan tilaa Pinsiön-Matalusjoessa merkittävästi heikentävät syyt ovat joen liian pieni (ali-)virtaama vedenottoiminnan vuoksi sekä runsas kiintoaine- ja ravinnekuormitusta aiheuttava peltoviljely joen varressa sekä metsäojitus ja järvien lasku.

Hakemuksen mukaan suunnittelukohde ei kuulu 1. tai 2. luokan pohjavesialueisiin tai vedenottamoiden suoja-alueisiin. Alueen ympäristön

pintavesien korkotaso on GPS-mittausten ja kartta-aineiston perusteella tasolla +140 - +156 m, joten se vaihtelee merkittävästi, eikä havaintojen perusteella voida tehdä johtopäätöksiä pohjaveden korkeustasosta. Todennäköisesti kallion oton yhteydessä louhokseen johtuu jonkin verran pintavesiä ympäröivästä maastosta, mutta koska nykyisellä jo louhitulla alueella ei muodostu kalliosta johtuvia vesiä merkittävässä määrin, kalliossa ei ole ruhjevyöhykkeitä, jotka johtaisivat alueelle pohjavettä.

Vastaavaa toimintaa on ollut hankealueella jo ennestään, eikä kuormitus ole ollut nähtävissä Pinsiön-Matalusjoen vedenlaadussa. Kokemusperäisen tiedon sekä purkuojan mittauspisteen tarkkailutulosten perusteella kiviainesalueella muodostuva vesimäärä on erittäin vähäinen, ja sen myötä viipymäaika laskeutusaltaassa suhteellisen pitkä. Purkuojan virtaama ja valuma-alue ovat erittäin pienet suhteessa Pinsiön-Matalusjoen virtaamaan ja valuma-alueeseen. Purkureitti kulkee osin ojitettujen, suopohjaisten metsien läpi, joten lähialueen purojen ja ojien vesi on luontaisesti tummaa johtuen pääosin humuksesta. Vesireitti on suurelta osin luonnontilainen ja hyvin hidasvirtaamainen. Vesireitin loppupäässä on patorakennelma, josta suurin osa vedestä ohjautui läheiseen lampeen, joka edelleen hidastaa hankealueen veden päätymistä Pinsiön-Matalusjokeen. Pitkän ja hidasvirtaamaisen johtamisreitin aikana tapahtuu aineiden pidättymistä biologisten prosessien kautta ja vähäinen purkuvesi laimenee joen veteen nopeasti.

Leukavahan kiviaineshankkeen aiheuttamat pitoisuuslisäykset ovat pieniä. Hankealueelta lähtevän kuormituksen osuus Matalusjoen kokonaiskuormituksesta on kiintoaineen ja kokonaisfosforin osalta noin 0,1 % ja kokonaistypen osalta (varma reduktio huomioiden) 2,6 % (17 µg/l). Nitraattitypen nousu laskuojan loppuosassa olisi 5 µg/l, mikä ei ole käytännössä havaittavissa Pinsiön-Matalusjoen vedenlaadussa. Siten Pinsiön-Matalusjoen kiintoaine- tai kokonaisravinnepitoisuuksissa tapahtuva nousu on erittäin pieni. Vaikutus kohdistuu yksinomaan pikkujoet ja purot - luontotyyppiin, eikä muille luontotyypeille ennakoida kohdistuvan merkityksellisiä vaikutuksia.

Kiviainesalueen kuormituksessa sähkönjohtavuus on tarkkailutulosten perusteella käytännössä kokonaan seurausta kohonneista nitraatti-nitriittitypen (NO₂₃N) pitoisuuksista. Tarkkailutulosten perusteella hankealueen kohonnut sähkönjohtavuus ei ole ollut nykyisen toiminnan aikana nähtävissä Pinsiön-Matalusjoen vedenlaadussa. Sähkönjohtavuuden oletetaan pysyvän suhteellisen samalla tasolla myös hankkeen toteutuessa, sillä suolojen liukeneminen vähenee jo louhitulta alueelta maisemoinnin myötä, ja toisaalta kerrallaan louhittavana olevan alueen pinta-alaan ei ole odotettavissa muutosta.

Taskisen ym. (2011) mukaan, happamat olosuhteet vesistössä vähentävät merkittävästi jokihelmisimpukan glokidio-toukkien selviytymistä. Samaisessa tutkimuksessa raja-arvoksi toukkien selviytymiselle on ehdotettu pH ≤ 5. Pinsiö-Matalusjoen vesi on lievästi hapanta (keskimääräinen pH 6,5) ja alkaliniteetti eli vesistön kyky vastustaa pH:n muutosta pääosin hyvä tai tyydyttävä (keskimäärin 0,3 mmol/l). Hankealueelta ole odotettavissa

merkittäviä muutoksia laskuojan tai Pinsiön-Matalusjoen pH-arvoon tutkimustietojen perusteella.

Hankkeen mahdollisesti aiheuttamasta muutoksesta Pinsiön-Matalusjoen veden lämpötilassa tai veden rautapitoisuuden noususta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia jokihelmisimpukkaan. Pinsiön-Matalusjoen arseenipitoisuutta ei ole tarkkailtu. Purovesien luontaiseksi arseenipitoisuudeksi Pirkanmaan alueella on mitattu 0,9 µg/l (RAMAS-loppuraportti). Maa-ainesten oton myötä hankealueelta johdetuissa pintavesissä ei ole havaittu merkkejä kohonneista liukoisista arseenipitoisuuksista. Hankkeen aiheuttamasta muutoksesta Pinsiön-Matalusjoen veden sameudessa tai väriluvussa ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia jokihelmisimpukalle.

Ylijäämämaiden vastaanotosta aiheutuva kuormitus arvioidaan pieneksi suhteessa kiven louhinnasta ja murskauksesta syntyvään kuormitukseen. Ylijäämämailla tehtävää maisemointia tehdään sitä mukaa kun maa-aineksia on saatavilla. Alueelle kuljetettavat maa-ainekset eivät ole pilaantuneita, joten ne eivät sisällä haitta-aineita, mutta niiden tarkemmat ominaisuudet selviävät vasta toiminnan aikana. Alkuvaiheessa sade voi huuhtoa kiintoainetta ja samentaa vettä. Mikäli alueelle vastaanotetaan savimaita, niistä aiheutuu todennäköisesti enemmän esimerkiksi kiintoainekuormitusta ja veden samentumista kuin esimerkiksi moreeni- tai hiekkamaista. Vastaanotettavien maiden aiheuttama typpikuormitus ja sähkönjohtavuus ovat todennäköisesti selvästi matalampia kuin kiviaineksen louhinnan aiheuttama kuormitus. Kaikki ylijäämämaiden vastaanotto tapahtuu louhosalueella, josta vedet ohjautuvat laskeutusaltaisiin ja kiintoaine laskeutetaan tehokkaasti ennen vesien johtamista maastoon. Maisemoidun alueen kasvituessa maaperän eroosioherkkyys vähenee ja kuormitus laskee. Ajan mittaan metsitetyn alueen kuormitus vastaa metsänpohjaa.

Jokihelmisimpukan elinolot ovat kriittisimmät alivesiaikaan. Alivesiaikaan hankealueelta ei päädy maastohavaintojen ja tarkkailutietojen mukaan vesiä Pinsiön-Matalusjokeen, jolloin myöskään hankkeen edellä kuvattuja mahdollisia vähäisiä vaikutuksia ei esiinny alivesiaikaan.

Taimenen esiintyminen samalla alueella jokihelmisimpukan kanssa on ehdoton edellytys elinkykyisen raakkupopulaation esiintymiselle ja säilymiselle. Taimen on vedenlaadulle suunnilleen yhtä herkkä kuin jokihelmisimpukka, mutta ottaen huomioon edellä esitetyt vedenlaatutiedot, Natura-selvityksen mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia Pinsiö-Matalusjoen taimenkantaan.

Hankkeen aiheuttamilla vedenlaatumuutoksilla voi olla vaikutusta Pinsiön-Matalusjoen pikkujoet ja purot -luontotyyppeihin, mutta niiden merkitys arvioidaan vähäiseksi. Muihin luontotyyppeihin tai saukkoon hankkeella ei ole vaikutusta.

Pölyselvityksen mukaan ilmassa leijuva pöly ei etäisyyden, vallitsevan tuulen suunnan sekä suunnittelualueen ja jokialueen välissä olevan kasvillisuuden ja maastonmuotojen johdosta leviä Matalusjoelle asti. Taustapitoisuusmittauksen

ja laskennallisen mallinnuksen tuloksia vertailemalla voidaan todeta, että toiminnasta aiheutuva pitoisuus on hyvin pieni suhteessa Matalusjoen alueella jatkuvasti ilmassa olevaan taustapitoisuuteen. Ilmassa olevalla taustapitoisuudella ei laskeuman kautta oleteta olevan merkittävää vaikutusta jokiveden kiintoainespitoisuuteen. Suunnittelualueen ulkopuolelle metsäalueelle vähäisissä määrin laskeutuva pöly ei kulkeudu sadevesien mukana ojiin ja sitä kautta Matalusjokeen, koska kasvillisuus sitoo vettä. Toiminnasta mahdollisesti ilmaan aiheutuva hiukkaspitoisuus ja lähiympäristöön laskeutuvat hiukkaset eivät vaikuta Matalusjoen vedenlaatuun ja sitä kautta jokihelmisimpukan elinolosuhteisiin.

Hankkeesta tehtyjen pölyarviointien mukaisesti toiminnasta voi ilmentyä lieviä vaikutuksia pölyämisen muodossa Kaakkurinjärvien alueen luontotyypeille humuspitoiset järvet ja lammet, luonnonmetsät sekä pikkujot ja purot, mutta muille luontotyypeille ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia. Humuspitoisten järvien ja lampien osalta hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvat enintään Heinijärvi ja aivan läntisin osa Porrassjärvestä. Näille kohteille voi tulla pieniä pölylaskeumia, ja ne voivat pitkällä aikavälillä aiheuttaa lieviä muutoksia esimerkiksi kohteiden veden alkaliniteettiin, happamuuteen ja/tai tyypipitoisuuteen. Vaikutus on kuitenkin hyvin lievä ja vaikeasti erotettavissa mahdollisesti muiden muuttujien aiheuttamista vaikutuksista. Vaikutuksia ei tule kaikille alueen järvi- ja lampikohteille, joten kokonaisuutena vaikutus luontotyyppiin koko Natura-alueella on merkittävyydeltään korkeintaan vähäinen. Luonnonmetsien osalta laskennallisesti pölypäästöjen määrä on arvioitu niin vähäiseksi, että niillä ei ennakoita olevan itse puustoon kohdistuvia vaikutuksia. On mahdollista, että näissä metsissä elää ilmalaskeumille erityisen herkkiä jäkälä ja sammalia, joille voi jo pienistä päästöistä tulla vaikutuksia. Luonnonmetsien erityisasema (priorisoitu 1. erityisen tärkeä luontotyyppi) huomioiden vaikutukset voivat olla korkeintaan lieviä. Natura-alueella olevista puroista ainoastaan Heinijärvien väliselle puroille sekä Heinijärvistä Ylisenjärvenlammiin ja edelleen Ylisenjärveen laskeville puroille voi aiheutua lieviä muutoksia. Puroihin ei kohdistu merkitsevää suoraa pölyvaikutusta, vaan vaikutus tulee Heinijärvien ja sitä kautta näiden purojen vedenlaadun muutosten kautta. Luontotyyppiin kohdistuvat vaikutukset ovat kokonaisuutena kuitenkin pieniä laadultaan ja suuruudeltaan lieviä. Varovaisuusperiaate huomioiden vaikutuksia voidaan pitää merkittävyydeltään korkeintaan vähäisinä.

Meluvaikutuksia voi aiheutua kaikille Kaakkurinjärvien suojeluperusteena oleville linnuille lievinä, mutta niillä ei arvioida olevan vaikutuksia lajeihin. Meluselvityksen perusteella Kaakkurinjärven Natura-alueella Heinijärvillä keskiäänitaso on enimmillään 45–50 dB vyöhykkeellä. Murskauksen ja rikotuksen melu ei aiheuta keskiäänitason 45 dB ylittymistä Natura-alueella. Vaikutukset ovat suurempia kalliota poratessa, jota tehdään jaksoittain 2–3 kertaa vuodessa parin viikon ajan. Iskumaista melua aiheuttavaa porausta, louhintaa ja rikotusta ei tehdä lainkaan lintujen soidin- ja pesimäaikaan. Tehtyjen kaakkuriselvitysten sekä muista vastaavista kohteista saatujen linnustotarkkailutulosten perusteella Kaakkurinjärvien suojeluperusteena olevat lintulajit häiriintyvät merkittävämmiin suorasta ihmishäiriöstä (retkeilijät, koiranulkoiluttajat) kuin melusta, sillä linnuston on todettu sopeutuvan meluun

suhteellisen hyvin. Hankkeesta aiheutuva melu on samanlaista kuin alueelta jo aiemminkin kantautunut melu, joskin se sijoittuu vaiheessa 2 lähemmäs Kaakkurijärviä. Etäisyyttä itäiseen Heinijärveen on lähes 0,9 km, millä etäisyydellä melun impulssimaiset ja mahdolliset kapeakaistaiset piirteet tasoittuvat ja melu kuulostaa huomattavasti tasaisemmalta kuin toiminta-alueen läheisyydessä. Tällä perusteella louhostoiminnalla ei ole vaikutusta kaakkurille eikä muulle Kaakkurinjärven Natura-alueella suojellulle linnustolle lyhyellä eikä pitkällä aikavälillä. Melun yhteisvaikutuksia ei arvioida Kaakkurijärvien suojeluperusteena olevan linnuston kannalta merkittäviksi, sillä lähimpänä sijaitseviin melulähteisiin nähden toiminta porrastuu luontaisesti eri ajanjaksoille.

Kokonaisuutena arvioiden Natura-alueiden herkimpien luontotyyppien ekologinen rakenne ja toiminta säilyvät hyvänä hankkeen toteutuessa suunnitelmien mukaan. Lajitasolla vaikutukset jäävät myös vähäisiksi tai niitä ei ole.

Oikeudellinen arviointi

Lupaviranomaisen toimivalta

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4) -kohdan mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Lupa voidaan tarvita esimerkiksi silloin, kun suunniteltu maa-ainesten ottaminen kohdistuu pohjaveden pinnan alapuolelle, pohjavedenottamon suoja-alueelle tai laaja-alaisesti pohjavesialueelle.

Valituksessa on esitetty, että Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta ei ole ollut toimivaltainen ratkaisemaan asiaa hankkeen koosta sekä pinta- ja pohjavesivaikutuksista johtuen, vaan asia olisi tullut käsitellä aluehallintovirastossa. Valituksen mukaan hanke edellyttää vesilain mukaista lupaa vesilain 3 luvun 2 ja 3 §:n perusteella, koska veden pumppausmäärä on yli 250 m³/vrk, otto alentaa pohjaveden pinnan tasoa ja kyse on kaivosluokan kokoisesta toiminnasta. Hallinto-oikeus toteaa, että hanke ei sijaitse tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella eikä louhinta asiassa saadun selvityksen mukaan ulotu pohjaveden pinnan alapuolelle. Lupamääräyksen 3 mukaan kallioainesten ottamista ei saa ulottaa 2 metriä lähemmäksi havaittua ylintä pohjavedenpintaa. Mikäli kallio osoittautuu halkeamia ja ruhjeita käsittäväksi, tulee suojakerrosvahvuuden olla 4 metriä. Edellä mainituista syistä eikä asiassa saadun selvityksen mukaan muillakaan valituksessa tai vastaselityksessä esitetyillä perusteilla ole ennakoita syytä arvioida hakemuksen mukaisella toiminnalla olevan sellaisia vesilain mukaisia vaikutuksia, jotka edellyttäisivät vesilain mukaista lupaa. Saadun selvityksen perusteella toiminnasta ei myöskään aiheudu ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vesistön pilaantumista.

Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on Nokian kaupungin

ympäristönsuojeluviranomaisena ympäristönsuojelulain 34 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momentin 6 a), 6 b) ja 12 b) -kohtien nojalla toimivaltainen lupaviranomainen asiassa. Asia on siten ratkaistu toimivaltaisessa lupaviranomaisessa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan mainittua lakia sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Lain liitteessä 1 on lueteltu arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet. Liitteen 1 kohdan 2 b) mukaan arviointimenettelyä sovelletaan kiven, soran tai hiekan ottoon, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai kun otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Hanke ei kokonsa puolesta vastaa liitteen 1 mukaista hanketta. Hankkeessa ei myöskään ole kyse liitteessä 1 mainitusta maankaatopaikasta, uraanin tai asbestin louhinnasta eikä hankkeessa synny vaarallista kaivannaisjätettä. Näistä syistä kyseessä ei ole hanke, johon on aina sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Kysymyksessä olevan hankkeen otettava ainesmäärä alittaa selvästi säädetyn arviointimenettelyä edellyttävän kiintokuutiometrimäärän. Kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, hallinto-oikeus toteaa, että hanke ei todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden vuoksi hankkeeseen tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Näistä syistä valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota sillä perusteella, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole tehty.

Kaavoitus

Hankealueella ei ole oikeusvaikutteista yleis- tai asemakaavaa. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 alue kuuluu kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeeseen (kk-6) ja maaseutualueeseen. Hallinto-oikeus katsoo, että toiminnan sijoittaminen alueelle ei vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Luvan myöntämiselle ei siten ole kaavoituksellista estettä.

Selvitysten riittävyys

Hallinto-oikeus katsoo samoin kuin Pirkanmaan ELY-keskus, että Natura-arvioinnissa täydennyksineen on arvioitu suunnitellun hankkeen vaikutukset Natura-alueisiin Pinsiön-Matalusjoki ja Kaakkurijärvet Natura-alueita koskevan ajantasaisen ja riittävän tiedon perusteella. Natura-arvio perustuu tarkkailutuloksiin, kuormituslaskelmiin, maastokäyntiin sekä selvityksiin Natura-alueiden suojelukohteiden elinympäristövaatimuksista, eikä arvioinnin

johtopäätöksiä ole epävarmuustekijätkin huomioon ottaen syytä arvioida toisin. Natura-arvioinnissa on arvioitu hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia vesistö- sekä pölyvaikutuksia Pinsiön-Matalusjokeen sekä melu- ja pölyvaikutuksia Kaakkurijärviin. Pinsiön-Matalusjoen osalta on muun muassa arvioitu vaikutuksia jokihelmisimpukalle.

Hallinto-oikeus pitää asiakirja-aineiston perusteella vesistövaikutuksista, melusta ja pölystä esitettyjä selvityksiä riittävinä.

Suunnitelmaselostuksessa ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on riittävällä tavalla esitetty toiminnasta syntyvä kaivannaisjäte ja sen käsittely. Kyseessä ei ole myöskään kaivoshanke, joten kaivoskokoluokan selvityksiä ei tarvita. Valittajan esittämällä perusteella ei ole syytä olettaa, että toiminta-alueella olisi sellaista kiviaineista, jonka koostumus muutoinkaan olisi tarpeen selvittää tarkemmin.

Hallinto-oikeus katsoo, että asiassa on esitetty riittävä selvitys maa-aines- ja ympäristöluvan myöntämisen edellytysten arvioimiseksi, joten päätöstä ei ole kumottava puutteellisen selvityksen perusteella.

Vesistö- ja luontovaikutukset sekä tarkkailu

Toiminta-alueelle kertyvät vedet käsitellään lupamääräyksen 14 mukaisesti laskeutusaltaissa, jotka muun muassa tasaavat virtaamaa ja poistavat kiintoainesta. Laskeutusaltaasta vedet johdetaan noin 3,3 km olemassa olevia ojia pitkin Pinsiön-Matalusjokeen. Toiminta-alueelta lähtevää vettä on tarkkailtu aiemman toiminnan aikana ja tarkkailu jatkuu lupamääräyksen 18 mukaisesti. Natura-arvioinnissa on esitetty Pinsiön-Matalusjoen vedenlaadun tarkkailutietoja. Hallinto-oikeus toteaa, että edellä mainittu huomioon ottaen ja muutoinkin asiassa saadun selvityksen perusteella hankkeen vesien johtamisesta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia Pinsiön-Matalusjoen veden laadulle eikä hanke vaaranna kyseisen vesistöalueen tilatavoitteen saavuttamista.

Natura-arvioinnin perusteella hankkeen toteuttaminen, ottaen muun muassa huomioon vesien käsittely ja toiminta-aikarajoitus, ei merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Pinsiön-Matalusjoen ja Kaakkurinjärvien Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Näin ollen luvan myöntämiselle ei ole luonnonsuojelulain (1096/1996) 66 §:n tarkoittamaa estettä.

Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston päätöstä ei ole syytä kumota vesistö- tai luontovaikutusten perusteella.

Asiassa saatu selvitys huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että tarkkailusta annetut lupamääräykset 18–22 ovat riittäviä tarkkailun ja seurannan osalta ja täyttävät ympäristönsuojelulain 62 §:n vaatimukset. Vesinäytteistä on tutkittava muun muassa arseeni. Valituksessa esitetyle annettuja tarkkailumääräyksiä kattavammalle tarkkailulle ei ole perusteita.

Hallinto-oikeus pitää saatua selvitystä ja annettuja lupamääräyksiä riittävinä.

Melu, pöly, värinä ja kohtuuton rasitus

Ottoalueen läheisyydessä sijaitseva yksityinen luonnonsuojelualue Saarisen Metsä on METSO -metsien monimuotoisuusohjelman kautta suojeltu. Hallinto-oikeus katsoo, että melumallinnuksen mukainen päiväajan keskiäänitaso 45–50 dB ei aiheuta häiriötä luonnonsuojelualueelle sen suojeluperuste huomioon ottaen. Räjähäytismelu on hyvin lyhytkestoista eikä sitä tyypillisesti oteta huomioon melumallinnuksessa, eikä asiaa ole tarpeen arvioida eri tavalla tässä kohteessa.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristölupaharkinnassa terveydensuojelulain mukaisten sisämelun raja-arvojen asettaminen tai arvioiminen ei tule sovellettavaksi, vaan melun vaikutuksia tarkastellaan ja arvioidaan vaikutusalueen piha- ja ulkoalueilla.

Lupamääräyksissä 7–11 on annettu määräykset melun, värinän ja pölyn torjunnasta. Lisäksi lupamääräyksessä 6 on määrätty, että kallioainesten louhintaa (poraaminen, räjäytykset ja rikotus) saa suorittaa vain 15.8.–15.4. välisenä aikana arkipäivisin maanantaista perjantaihin.

Edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon hankkeen etäisyys lähimpiin häiriintyviin kohteisiin, voidaan asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella riittävän luotettavasti arvioida, ettei toiminnasta ennalta arvioiden aiheutu lupamääräykset huomioon ottaen melun, värinän tai pölyn johdosta kohtuutonta rasitusta tai muuta ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 momentissa tarkoitettua seurausta. Näin ollen päätöstä ei ole tarpeen kumota tai muuttaa valituksessa esitetyillä perusteilla.

Vakuuden suuruus

Valituksenalaisessa päätöksessä on asetettu 97 500 euron vakuus töiden suorittamisesta ja toiminnan päättymisestä aiheutuvista jälkihoito-toimenpiteistä ja alueen maisemoinnista. Hallinto-oikeus katsoo, että lautakunnan asettamaa vakuutta on pidettävä tarkoitukseensa ja toiminnan laajuuteen nähden riittävänä.

Muut asiat

Maa-aines- ja ympäristölupaharkinnassa arvioidaan, täyttyvätkö ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset. Kyse on lainmukaisuusharkinnasta. Harkinnassa ei oteta huomioon muun muassa hankkeen sosiaalisia vaikutuksia, hankkeen talousriskejä, kustannusvaikutuksia muutoin kuin vakuuden osalta eikä tarkoituksenmukaisuusperusteita.

Johtopäätös

Hallinto-oikeus katsoo, että ympäristölautakunnan päätöstä ei ole syytä muuttaa tai kumota edellä mainituilla tai muillakaan valituksessa ja vastaselityksessä esitetyillä perusteilla.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksen tiedoksiantaminen

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry:n on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille muutoksenhakijoille. Jos yhdistys tämän laiminlyö, on yhdistys velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom. ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Nokian kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **9.12.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Annukka Lagerstam ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi.

Esittelijä Pirjo Pentinmäki

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry asiakumppaneineen, oikeudenkäyntimaksu 270 euroa Osoite: Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry/ Anne Hirvonen (<i>Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.</i>)
Jäljennös maksutta	Suomen Maa ja Kivi Oy Nokian kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta Nokian kaupungin terveydensuojeluviranomainen Nokian kaupunginhallitus Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>